

Türkçenin Ana Dili Olarak Ediniminden Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yöntem Çıkarımı*

Tarık DEMİR**

Öz. Ana dili edinimi ile yabancı dil öğreniminin birbirinden çok farklı olduğu kabul edilir. Ancak zihnin yeni bir iletişim aracı ile karşılaştığında ana dildeki gibi işlediği tahmin edilmektedir. Çünkü iki süreçte de anlaşma sistemini kavramanın, kazanmaya çalışmanın tetikleyicisi kendini ifade edebilme ihtiyacıdır. Üstelik iki süreçte de birey, anlaşma sistemini çözmüş kişilerin dil araçlarını kullanım biçimlerini gözlemler, taklit eder ve aldığı dönütlere göre pekiştirir ve gerekli kodlamaları yaparak dili edinir/öğrenir. Ana dilinin kazanılması sürecindeki bu benzerlikler yabancı dil edinimi kavramını ve buna bağlı tanım ve tartışmaları ortaya çıkarmıştır. Krashen(1983), dil edinimi için bütün şartlar mükemmel olsa dahi yeterince dinleme yapmayan anlamlı mesajlara maruz kalmayan kişilerin konuşamayacağını, dili edinemeyeceğini söyler. Dil öğrencisinin mutlaka “sessiz dönem” denilen bir “kuluçka” yaşaması gerektiğini vurgular ve bu dönemde kişinin hedef dille örülmüş ortamda “anlamlı mesajlarla” iç içe olması gerektiğini söyler. Bu teoriden hareketle dillerin ana dili olarak edinimindeki sürecin dikkatle incelenmesi ve olabildiğince bu sürece uygun bir sıra ile dilin yabancı dil olarak edindirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yabancı dil öğretiminin ana dilinin edinimindeki gibi dinleme/izleme yoğun bir sistemle başlatılması hâlinde daha kalıcı öğrenmeler gerçekleşeceği ve özellikle telaffuz sorunlarının azalacağı öngörülmektedir. Ancak mevcut dil öğretim programlarında bireyin aynı anda dinlemesi, konuşması, okuması ve yazması istenmektedir. İkinci dil öğretiminde, edinime benzer bir sistemle aktarım gerçekleştirildiğinde öğretim/öğrenim süreçlerinin daha başarılı olabileceği öngörülmektedir. Çünkü TÖMER’lerden mezun olan öğrencilerin özellikle üretim becerilerindeki sorunlar diğer becerilere kıyasla daha fazladır. Çalışmanın çıkış noktası tam olarak burasıdır. “Yabancı dil öğretiminde öğrencinin maruz bırakıldığı becerilerin bir bütün olarak mı sunulması gerekir yoksa kaygı düzeyi, ihtiyaçları ve dil edinim sırası gözetilerek becerilerin kazandırılmasında tamamen birbirinden soyutlanmaksızın bir sıra ile mi sunulması gerekir?” Bu soruya bir cevap oluşturabilmek ve bu konuyu tartışmaya açmak temel amaçtır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, ana dili, öğretim, edinim, yöntem.

Inference of the Method of Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract. Foreign language learning is considered to be very different from the acquisition of native language. However, a new tool is estimated with a new communication tool. Because we can express ourselves in the triggering of trying to win. Moreover, in the two processes, the individual will be able to simulate and imitate grammar, to help solve the language skills. These similarities for the acquisition of the native language revealed the concept of foreign language acquisition and related definitions and interpretations. Krashen (1983) says that even if all conditions are perfect for language acquisition, those who are not exposed to meaningful messages do not speak and cannot speak the language. He emphasizes that the language learner must live an “incubation” called e silent period de and during this period, one should say” meaningful messages” should be intertwined in the target language. From this theory, the main language of the languages and the acquisition of the factor is provided to be carefully compensated. It is the acquired language of foreign language teaching. However, in the current language education programs, individual and listening, speaking, reading and writing are required. In the second language teaching, it is predicted that teaching / learning processes will be more successful when the transfer is made with a similar system. Because the students who graduate from TÖMERs have more problems in production skills than other skills. This is the starting point of the study. “Is it necessary to present the skills that the student is exposed to in a foreign language teaching as a whole, or should they be presented in a sequence without being completely isolated from each other in the acquisition of skills by taking into account the level of anxiety, needs and language acquisition?” The main objective is to create an answer to this question and to discuss this issue.

Keywords: Foreign language, mother tongue, teaching, acquisition, method.

* 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresinde Sözlü Olarak Sunulmuştur.

** Gazi Üniversitesi, tarikdemir06@gmail.com

1. GİRİŞ

Yabancı bir dilin öğrenilme sürecinde ana dilde kazanılan yeterlilikler ve edinimlerin olumlu transferi sayesinde ana dilden getirilen hazırbulunuşluktan yararlanılır. Buna rağmen yabancı dil öğrenme süreci edinim değil de öğrenim/öğretim yoğun bir süreç olarak sürdürüldüğünden ana dili edinimi ile yabancı dil öğreniminin birbirinden çok farklı olduğu kabul edilir. Ancak zihnin yeni bir iletişim aracı ile karşılaştığında bu yeni yapıyı anlamlandırma çabasındaki sistemin doğal süreçleri itibarıyla aynı olabileceği öngörülmektedir. Çünkü edinim sürecinde de öğrenim sürecinde de anlaşma sistemini kavramanın, kazanmaya çalışmanın altında yatan temel sebep kendini ifade edebilme ihtiyacıdır. Bunun için her iki süreçte de birey, anlaşma sistemini çözmüş kişilerin dil araçlarını kullanım biçimlerini gözlemler, duyumsar, taklit eder ve aldığı dönütlere göre pekiştirir ve gerekli kodlamaları yapıp, sinaptik bağları kuvvetlendirerek dili edinir veya öğrenir. Dilin kazanılması sürecindeki bu benzerlikler yabancı dil edinimi kavramını ve buna bağlı tanım ve tartışmaları ortaya çıkarmıştır.

İkinci dil, yukarıda belirtildiği gibi, ana dilinin dışında, öğrenilen ya da edinilen herhangi bir dildir (Benati ve Angelovska, 2016). Edinim ve öğrenim kavramları da zihinsel süreçlerin gözlemlenememesinden kaynaklı ayrı bir tartışma konusu olmuştur. McLaughlin (1987), Krashen'in edinim-öğrenim varsayımlarının temelindeki bilinç ögesini bireyin zihninde gözlemlenmenin imkânsız olduğunu söyleyerek edinim ve öğrenim arasındaki ayrımı eleştirmiştir. Schmidt (1990) ikinci dil edinim sürecinde bilinç kavramının yeniden tanımlanması gerektiğine, bilinç kavramı kapsamında amaçlılık ve rastlantısallık arasında bir farkın söz konusu olabileceğine dikkat çeker. Amaçlılık durumunda, öğrencilerin eğitim ortamına öğrenme amacı ile geldiklerini, rastlantısal durumlarda ise öğrenme amacı gütmediklerini; ancak her iki durumda da bilinçli bir tutum sergilediklerini ve girdiye odaklandıklarını belirtmektedir.

Bu tanım ve tartışmalar dil edinimi ile öğrenim sürecinin benzerliği sebebiyle birbirine referans olabileceği varsayımını kuvvetlendirmektedir. Birey, yabancı bir dili öğrenmeye çalışırken amaçlı veya rastlantı eseri olarak maruz kaldığı/edindiği dille karşılaştırmalar yapar ve ilgi kurmaya çalışır. Dolayısıyla hedef dilde öğrendiği bir kavramı kaynak dilindeki kavramın üzerine koyar. Yani yabancı dilde öğrendiği sözcük ona ana dilindeki sözcüğü düşündürür ve ana dilindeki sözcükle de kavramın zihnindeki imgesini düşünür. Ancak hedef

dilde yeterli öğrenme ve tekrara maruz kalan öğrenci imgeyi doğrudan hedef dille, yani öğrendiği ve artık özümlediği yabancı dille düşünebilir.

Yabancı dil öğrenimi planlı yığın bilginin belli bir sürede öğrenilmesini gerektirdiği için zorluklar içeren bir süreçtir. Özellikle hedef dilden uzak ortamlarda bu zorluklarla başarı oranı ters orantılı biçimde hareket etmekte ve başarı oranı düşmektedir. Başarının düşük olmasının temel sebeplerinden biri o dile yeterince maruz kalmamış olmaktır. Krashen (1983), dil edinimi için bütün şartlar mükemmel olsa dahi yeteri kadar dinleme yapmayan anlamlı mesajlara maruz kalmayan kişilerin konuşmayacağını, dili edinmeyeceğini söyler. Dil öğrenen kişinin mutlaka “sessiz dönem” denilen bir “kuluçka dönemi” yaşaması gerekir. Kişi kuluçka dönemde içinde bulunduğu ortamda “anlamlı mesajlarla” iç içe olmalıdır.

İlk olarak Tracy Terrell tarafından ortaya atılan ve Krashen’in desteğiyle geliştirilen Doğal Yaklaşım teorisine göre birey dili mekanik bir işlemi öğrenir gibi kural ve sözcük tekrarıyla edinemez. Bu bir öğretim olabilir ancak dilin doğasında öğrenim değil edinim vardır. Bu yüzden etkin ve akıcı bir dile sahip olmak isteyen bireye dil yabancı dil de olsa öğretilmemeli, edindirilmelidir.

Krashen’a göre dil edinimi her yaşta mümkündür. Çocuklar ana dili edinim yolu ile öğrenirler. Çocuklar ikinci dili de edinim yoluyla öğrenirler. Gençler de dil edinebilirler. Yetişkinler ve yaşlı insanlar dahi dil edinebilirler. Herkes yeni bir dil edinebilir. Beynimizdeki DEA (Dil Edinim Aygıtı- Language Acquisition Device) asla çalışmayı durdurmaz, asla ölmez (Krashen,2011). Bu teoriden hareketle dillerin ana dili olarak edinimindeki sürecin dikkatle incelenmesi ve olabildiğince bu sürece uygun bir sıra ile dilin yabancı dil olarak edindirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yabancı dil öğretiminin ana dil edinimindeki beceri sıralamasına uygun biçimde yapılması hâlinde daha kalıcı öğrenmeler gerçekleşeceği ve sorunların azalacağı öngörülmektedir.

Birey, ana dilini edinirken aylar boyu yalnızca dinler, uzun süre sonra anlamlı ses taklitlerine başlar ve aldığı pekiştirenlere göre heceleri, sözcükleri ve zamanla cümleleri oluşturur ki bu yıllar alır. Yabancı dil öğretiminde de bu sistem uygulandığı takdirde öğrenimin daha hızlı ve kalıcı olacağı düşünülmektedir. Çünkü birey dil enstrümanları olarak da tanımlanan becerileri zaten ana dilinde kazanmıştır. Anlamak için nasıl dinlemesi gerektiğini, konuşabilmek için taklidin gerekli aşamalarını, yazma için el işlekliliğini ve okuma için belli koordinasyon süreçlerini nasıl sağlayacağını zaten bilmektedir. Bildiklerinden hareketle yabancı dilde bilmediklerini anlamlandırırken bunu ana dilin edinim sıralamasına uygun gerçekleştirilmesi hâlinde başarının artacağı öngörülmektedir. Üstelik konuşma becerisinde daha yüksek

düzye de başarı sergileneyeği tahmin edilmektedir. Çünkü yeterli düzeyde dil beslemesine tabii tutulmayan bir zihinden üretim yapmasını beklemek insanın tabiatına aykırıdır. Ancak mevcut dil öğretim programlarında bireyin aynı anda dinlemesi, konuşması, okuması ve yazması istenmektedir. Beyin ana dilini öğrendiği sistemde yabancı dili öğrenirse alışmış olduğu bir sistemi kullanarak daha başarılı öğrenmeler gerçekleştirebilecektir. Dolayısıyla yabancı dil öğrenimindeki süreçlerin olabildiğince ana dil edinimine yaklaştırılması hâlinde dil girdilerinin işlenip üretilmesi sürecinde daha başarılı sonuçlar, çıktılar elde edilebileceği düşünölmektedir.

1.1 Amaç

Araştırmanın temel amacı “Yabancı dil öğretiminde öğrencinin maruz bırakıldığı becerilerin bir bütün olarak mı sunulması gerekir yoksa kaygı düzeyi de gözetilerek becerilerin kazandırılmasında tamamen birbirinden soyutlanmaksızın bir sıra ile mi sunulması gerekir?” sorusuna cevap bulabilmektir. Bu durumda ana dilinden sonra edinilen dil, ikinci dil ediniminin nasıl gerçekleştirileceği sorusu ortaya çıkmaktadır.

İkinci Dil Edinimi 1) bireylerin ikinci bir dil dizgesini nasıl öğrendiklerini araştıran akademik bir alanı, 2) ikinci dil dizgesini öğrenim sürecini tanımlar. İkinci Dil Ediniminin, çeşitli öğrenim bağlamlarındaki ikinci dil öğrencilerine ve öğrenim sürecine odaklanan “şemsiye” bir alan ve aynı zamanda bir üst terim olduğunu söylemek olasıdır (Doughhty & Long, 2003; Ellis, 2008).

Çalışmanın çıkış noktası ana dilinin edinim süreci ile yabancı dil öğrenim/edinim sürecini birbirine yaklaştırarak daha etkin öğrenim ve öğretimler gerçekleştirilebileceği varsayımıdır. Bu noktadan hareketle, Türkçenin ana dili olarak edinimindeki doğal süreçler incelenerek Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde karşılaşılan güçlüklerin çözümüne yönelik hâlihazırda kullanılan iletişimsel modelden farklı bir model uygulayarak çözüm sağlayabilmek de çalışmanın bir diğer amacıdır. Kullanılacak model doğal model, işitsel-dilsel ve işitsel-görsel modelin araştırmaya uygun yönleri seçilerek oluşturulmalı ve eklektik bir modelle öğrenen başarısında anlamlı bir fark oluşturulup oluşturulamayacağına bakılmalıdır. Dünya genelinde bu kapsamda uzun soluklu araştırmalar yapılmış ve yapıyor olmasına rağmen Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik bu tür bir araştırma tespit edilememiştir. Bildirinin temel amacı bu kapsamda yapılabilecek bir çalışmaya dkkat çekmek ve zemin oluşturmaktır. Çünkü ana dili veya ikinci bir dilin edinim süreçlerinde öncelikle dinlemeye maruz kalınmakta, ardından konuşma becerisi işe koşulmaktadır. Üstelik dinleme becerisinden konuşma becerisine geçinceye dek uzun bir süre de geçmektedir. Yani alma

becerilerinden kolay olan dinlemeye uzun süre maruz kalındıktan sonra üretim becerilerinden kolay olanı konuşma becerisi işe koşulabilmektedir. Bu sıranın gözetilerek yapılacağı öğretim sayesinde anlamlı farklar oluşturulabileceğini ispatlamak çalışmanın temel amaçlarından biridir.

1.2 Problem

Türkiye’de, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişiler Türkçe öğrenmeye başladıkları ilk günden itibaren derslerde dört temel dil becerisine ilişkin öğretilerle, araç-gereçlerle ve kurallarla karşı karşıya gelmektedir. Bir diğer ifadeyle yabancı olduğu bir ülkede, şehirde henüz temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilecek sözlü dil yeterliliğine dahi sahip olamayan kişilere daha üst bilişsel öğretiler sunulmaktadır. Bu öğretilerin içinde günlük ihtiyaçları karşılayacak temel içerikler olmakla birlikte akademik kaygıyla verilen soyut bilgiler, kurallar da bulunmaktadır. Öğretim programı kaygısıyla verilen kuramsal/soyut bilgiler öğrencilerde de kaygıya sebep olmaktadır. Çünkü hayatta doğrudan karşılaşılmayan ve işe koşulamayan bilgilerin öğrenilmesi ve kullanılamaması öğrenciyi sorgulamaya sevk etmektedir. O hâlde, yabancı dil eğitimini verimli kılabilmek için öncelikle öğrencilerin dil ihtiyaçlarını belirleyerek bu ihtiyaçları temel alan etkili bir programın hazırlanması gerekmektedir (Koçer, 2013: 161).

Bu durumda öğrenenin ihtiyaçlarını ön plana çıkararak ve buna göre şekillendirilen öğretim programlarınınca da başlangıç noktası için kullanım/edinim sıralamasının referans olması hâlinde öğretimde edinime benzer bir sistemle aktarım gerçekleştirildiğinde öğretim/öğrenim süreçlerinin nicelik ve nitelik bakımından daha kaliteli olabileceği öngörülmektedir. Çünkü mevcut öğretim programlarında, öğretim sistemlerinden yeterlilik kazanarak mezun olan öğrencilerin özellikle üretim becerilerindeki sorunlar diğer becerilere kıyasla daha fazladır. Çünkü üretim becerileri öğrencilerin öncelikli ihtiyaçlarına ve zihnin doğal işleyişine aykırı biçimde yeterince beslenmeden yani yeterli miktarda alma becerileri beslenmeden işe koşulmaktadır. Sesletim sistemi ile metin oluşturma sisteminde fonetik uyumun çok yüksek olduğu Türkçe gibi dillerde bu sistemin üretim becerilerinin başarısızlığında önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın çıkış noktası tam olarak burasıdır. Bu varsayımdan hareketle zihnin işleyiş düzeni, dil edinimindeki aşamalar dikkate alınarak öğretim programlarının zihnin dil edinim sistemine ve bireyin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi gerekliliği üzerine odaklanılması gerekmektedir.

2. YÖNTEM

Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden belgesel tarama modeli kullanılarak bir dilin yabancı dil olarak öğretim sürecinde ana dili edinimine yakın süreçler sağlandığında elde edilecek sonuçlar üzerine odaklı bir araştırma yapılmıştır. Bu konuda görüş ve tezler tespit edilmiş ve temel araştırma yöntemine uygun bir yapı hazırlanmıştır. Temel araştırmalar sınıfındaki çalışmaların amacı, salt bilgi üretmektir. Bu türdeki araştırmalar ile anlama, açıklama ve kuram geliştirme düzeylerine kadar bilgi üretilebilir. Esas gaye, problemi iyi bir biçimde anlamak, problem ile ilgili eksik bilgileri tamamlamaktır (Tutar, 2013).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yabancı dil öğrenim/öğretim süreçlerinin ana dili edinimine benzer şekilde başlatılması ve sürdürülmesine ilişkin farklı ülkelerde yapılan ve yapılmakta olan çalışmalar olmasına rağmen Türkiye’de bu konuya ilişkin bir çalışma tespit edilememiştir. Bu varsayımlar Türkçe gibi fonetik uyumu yüksek bir dilde daha olumlu sonuçlar vererek yöntemleşebilecek olmasına rağmen şimdiye kadar araştırma konusu yapılmamıştır. Bu eksiklikten hareketle bahsi geçen hipotezin sınanabilmesini sağlayacak öğretim programı ve buna uygun/uyarlanmış materyaller geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun için de Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurumlardan bahsedilen konu hakkında araştırma yapmak isteyen kişiler belirlenerek geniş kapsamlı ve uzun soluklu biçimde bir deneysel çalışmanın yapılması ve varsayımların doğrulanması ya da yanlışlanması sağlanmalıdır.

Bu kapsamda ana dilinin doğumdan itibaren edinim süreci gözlemlenerek yapılan çalışmalar taranarak becerilerin işe koşulma sıralaması ile birlikte ses, sözcük ve dil bilgisinin öğrenim sıralaması belirlenmeli; bu sıranın yabancı dil öğretiminde tespit edilen sıralamalar ile kıyaslaması yapılabilir. Yapılan karşılaştırma sonucunda ortaya çıkan farklılıkların giderilmesi için yabancı dil öğretimindeki beceri, sözcük ve dil bilgisi sıralamaları ana dilinin edinimindeki sıralamaya benzetilmeli ve materyaller buna göre yeniden düzenlenmelidir. Ortaya çıkması hâlinde eksikliklerin giderilmesi için ilave etkinlikler hatta materyaller üretilmelidir. Oluşturulan materyallerle uyumlu biçimde yeni sisteme uygun beceri, sözcük ve dil bilgisi sıralaması uygulandığında yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin başarı düzeylerindeki artış veya azalışlar gözlemlenmelidir. Bunun için araştırmaya katılan her kurumda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen üç grupta çalışılmalıdır. Birinci grup dört dil becerisinin ve dil bilgisinin aynı anda sunulduğu sistemle dil öğretilmeli ve kontrol grubunu

oluşturulmalıdır. İkinci grupta (1.deney grubu) okuma, yazma ve dil bilgisi dersleri birçok dil kursunda uygulandığı gibi olağan süreçte devam ederken dinleme ve konuşma dersleri ana dilinin edinimine uygun biçimde sistemleştirilerek sunulmalı ve konuşma hatalarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı gözlemlenmelidir. Üçüncü grup (2.deney grubu) ise öncelikle dinleme dersleri ile öğrenim sürecine başlamalı, bir ayın ardından dinleme ve konuşma derslerini sistemli biçimde yürütülmeli; iki ayın sonunda ise sürece okuma, yazma ve dil bilgisi dersleri de eklenmelidir. Gruplar arasındaki fark test-tekrar test vb. yöntemlerle ölçülmeli ve araştırmaya katılan bütün gruplarla kıyaslanarak değerlendirilmelidir. Araştırmaya katılacak kurum ve kişilerin yapacakları fikir alışverişi ve süreçteki gözlemleri, ihtiyaçları üzerine deney grubunun sayısında ve bahsi geçen iki aylık sürenin miktarında değişikliğe gidilebilir.

Türkçenin dünyada yaygın biçimde öğretilen, öğrenilen dillerden farklı bir dil ailesine mensup olduğu ve bazı hipotezler için yapılan çalışmaların Türkçe için yapıldığında farklı sonuçlar doğurabileceğini unutmamak gerektiğinin altını çizmek gerek. Türkçe, söz yazı uyumundan hareketle söylenebilir ki, fonetik uyumu yüksek bir dildir. Bu uyumdan hareketle yabancı dil öğretiminde dimlemeden konuşmaya ve zamanla okuma ve yazmaya olumlu transfer sağlayacak bir yöntemin uyarlanması veya üretilmesi mümkün görünmektedir.

KAYNAKÇA

- Benati, G. A. ve Angelovska, T. (2016). *Second Language Acquisition: A Theoretical Introduction to Real World*. London: Bloomsbury Publishing.
- Chomsky, N. (2000). *The Architecture of Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Chomsky, N. (2014). *Dil ve Zihin*. (Çev. Ahmet Kocaman) Ankara: Bilgesu Yay.
- Doughty, C. ve Long, M.H. (2003). *The Handbook of Second Language Acquisition*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition* (2nd Ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Eyüpölu, A. (2018), *Yabancı Dil Öğretiminde Doğal Yaklaşım* (Natural Approach). <http://americacourse.net/yabanci-dil-ogretiminde-dogal-yaklasim-natural-approach/> adresinden 21.05.2018 tarihinde alınmıştır.

- Gass, S. M. ve Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course* (3rd Ed.). New York & London: Routledge
- Koçer, Ö. (2013). Program Geliştirmenin İlk Basamağı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İhtiyaç ve Durum Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 159-174.
- Krashen, S. (1981, 2002). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. California, Pergamon Press.
- Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Oxford: Pergamon Press.
- Krashen, S. D. (1983), *The natural approach: language acquisition in the classroom* / Stephen D. Krashen and Tracy D. Terrell. Oxford [Oxfordshire]; New York: Pergamon Press; San Francisco: Alemany Press.
- Krashen, S. D. (2011). *Krashen tarafından Kara Harp Okulunda Gerçekleştirilen Seminer notları*.
- McLaughlin, B. (1987). *Theories of Second Language Learning*. London: Edward Arnold.
- Peçenek, D. (2014). İkinci Dil Edinimi (Araştırması) ve Yönlendirilen İkinci Dil Edinimi Alanlarına Genel Bir Bakış. *Dil Dergisi*, 164(1), 8.